

THUYỀN VIÊN – NHỮNG NGƯỜI ĐÁNG ĐƯỢC NGỢI CA

Chia sẻ nhân ngày “Chủ đề Thuyền viên” 25 tháng 6 năm 2017

Thuyền trưởng Tiểu Văn Kinh

Ngày thuyền viên 25 tháng 6 năm nay 2017 được IMO đặt tên là Ngày Chủ đề Thuyền viên – “Seafarers Matter” nhằm thu hút sự quan tâm của công đồng hàng hải gồm các cơ quan quản lý, các cảng, các công ty vận tải biển, các trung tâm thuyền viên ... đối với đội ngũ thuyền viên.

Không cần phải nói, mỗi chúng ta đều hiểu biết rõ thực sự vận tải biển đã làm công việc gì cho nhân loại. Không ít người đã nhìn thấy tận mắt những con tàu to lớn và hiện đại như những tòa nhà, chứa đầy ắp hàng hóa khi nó ra vào các bến cảng. Nhưng không phải ai cũng biết đằng sau sự hào nhoáng đó, ngành công nghiệp này còn ẩn chứa biết bao bí ẩn và hấp dẫn về những gì diễn ra giữa đại dương, về đội ngũ thuyền viên dũng cảm đã thực hiện một trong các công việc khó khăn nhất thế giới để vận hành những con tàu đó vượt qua các điều kiện nguy hiểm và khắc nghiệt của thiên nhiên ra sao ! Rõ ràng nếu không có sự cống hiến của họ thì làm sao nền thương mại các quốc gia và thế giới phát triển, làm sao có toàn cầu hóa, làm sao thỏa mãn nhu cầu vật chất phong phú, đa dạng của con người ?

Nghề đi biển có vẻ như đã từng là một nghề bị xem thường trong quá khứ. Thuyền viên đã từng không được các tổ chức quốc tế coi trọng đúng mức chỉ ít cho đến khi tổ chức IMO được thành

lập và nhất là khi Công ước lao động hàng hải MLC ra đời năm 2006. Thậm chí nghề đi biển không được đánh giá cao ở một số quốc gia. Đằng sau bộ đồng phục hào nhoáng với đầy đủ sao

Như chiếc lá dập vùi giữa đại dương ...

mũ trong ngày đầu cập cảng và vào dịp lễ hội cùng những chuyến du hành thích thú khắp thế giới đầy hiếu kỳ của sĩ quan thuyền viên, bạn có thể nhìn thấy từ sâu xa cuộc sống khắc nghiệt mà họ đang trải nghiệm và những khó khăn mà họ phải chịu đựng trên biển để đảm bảo cho mỗi con người trên thế giới tiếp tục hưởng thụ cuộc sống vật chất đầy đủ trên đất liền theo đúng nghĩa đen của nó.

Từ con tim chúng ta bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đến tất cả thuyền viên nhân ngày thuyền viên toàn thế giới. Hãy cùng nhau điểm qua những lý do quan trọng vì sao nghề đi biển cần được ca ngợi và tôn vinh.

Thuyền viên, những người lao động cần cù trên biển thực sự đang “vận hành” bộ máy cực kỳ to lớn của nền kinh tế toàn cầu. Không khó để hình dung một con số vô cùng ấn tượng, trên 90% lượng hàng hóa gồm lương thực, nhiên liệu, nguyên liệu thô và hàng chế tạo trên thế giới được luân chuyển trong nền kinh tế của thế giới đều thông qua ngành công nghiệp đặc biệt này - ngành vận tải biển. Đó là một ngành công nghiệp vô hình cực kỳ quan trọng đối với sự tồn vong của cả loài người.

Trong cuộc sống có lẽ mỗi chúng ta ít để ý, mọi thứ chúng ta sử dụng hàng ngày, từ quần áo , giày dép, lương thực, thực phẩm, đồ uống cho đến các trang thiết bị phục vụ phát triển công nông nghiệp và dịch vụ của một đất nước, hầu như mọi thứ theo nhu cầu của con người đều được mang đến bằng vận tải biển. Xuất khẩu và nhập khẩu theo nhu cầu sản xuất và tiêu dùng của các quốc gia hầu hết đều thông qua các đội tàu biển.

Thế giới sẽ ra sao nếu không có các con tàu biển cùng những người đi biển dũng cảm với các kỹ năng đi biển chuyên nghiệp, lành nghề mà ta gọi là thuyền viên để điều khiển, vận hành, bảo dưỡng và sửa chữa các con tàu đó đảm bảo chúng hoạt động liên tục với hiệu quả cao nhất. Không cần phải nói, thế giới sẽ ngừng trệ, con người sẽ mất đi những nhu cầu cơ bản thiết yếu của họ khi không tồn tại những con tàu và người điều khiển nó. Mặc dù người đi biển làm việc trong một cộng đồng khép kín, điều mà người ngoài khó nhìn thấy, nhưng hoạt động của họ là không thể thiếu trong xã hội hiện đại.

Đối với chúng ta những người sống trên đất liền, nhìn biển bao la lúc nào cũng cảm thấy đẹp lung linh êm ả hiền hòa và nên thơ. Bồng bềnh giữa đại dương thơ mộng nhưng tính khí thất thường, những con tàu dù đã được hỗ trợ bởi công nghệ hiện đại vẫn như chiếc lá tre bé nhỏ dạt trôi trên sóng nước, bị vùi dập bất cứ lúc nào khi biển cả nổi cơn thịnh nộ. Con người phải điều khiển những con tàu từ cảng này đến cảng khác, từ quốc gia này đến quốc gia khác, có khi trải qua hàng tháng trời trên biển, phải vượt qua nhiều vùng biển trong vài châu lục. Nhưng điều đó không thấm thía gì bằng thử thách phải vượt qua những cơn sóng khổng lồ, những cơn bão điên cuồng của đại dương trên suốt hải trình tưởng chừng như con người dù với ý chí gang thép cũng khó chịu đựng. Năm nào cũng có một vài con tàu bị chìm đắm trong gió bão, mất tích, mắc cạn, đắm va ... nhưng người đi biển không bao giờ sợ hãi, nao núng, chùn bước. Bằng mọi giá, hàng hóa phải được vận chuyển đến đích và đúng hạn. Nếu bạn cho rằng làm việc trong môi trường như vậy là dễ dàng và thích thú thì bạn đã nhầm. Không phải ai cũng có thể chịu được những điều kiện làm việc khắc nghiệt, nguy hiểm. Những người làm việc trên bờ không thể hiểu hết các điều kiện mà người đi biển phải đối mặt. Trong khi mọi người trên đất liền làm việc trong các văn phòng âm cúng với các tiện nghi sang trọng, thì người đi biển phải làm việc trong điều kiện khi thì nóng bức khi thì buốt giá, dòi lác, ồn ào, không thân thiện với bao nhiêu rủi ro luôn rình rập, để đảm bảo rằng các doanh nghiệp vận tải biển trên toàn thế giới vẫn phát triển và người dân trên đất liền tiếp tục hưởng những tiện ích mà người đi biển mang lại.

Nhưng những thử thách đó vẫn không thấm vào đâu so với những chịu đựng về tinh thần mà mỗi thuyền viên phải đối mặt, không có cách thay thế nào khác. Đó là sự xa cách những người thân yêu của họ khi họ phải xa nhà để lên đênh trên biển cả. Họ không có mặt trong ngày sinh nhật

của vợ con. Họ không thể hiện diện để chia sẻ niềm vui, nỗi buồn trong gia đình, bà con, bè bạn. Mọi khó khăn, rắc rối trong mỗi gia đình họ không thể cùng nhau giải quyết. Họ không thể nào chăm sóc lo lắng cho vợ con, cha mẹ, người thân lúc ốm đau bệnh tật. Đối với họ tình yêu và lòng chung thủy trở thành những thử thách nghiệt ngã khó nếm trải, họ chỉ sống bằng niềm tin và hy vọng. Họ buộc phải xa cách môi trường xã hội mà họ đang sống một thời gian dài; đôi khi trở nên lạc lõng với môi trường đó khi họ trở về sau năm tháng lênh đênh trên đại dương. Đặc biệt với những thuyền viên trẻ đang lứa tuổi yêu đương chưa có người yêu hoặc buộc phải xa cách người yêu để sống cuộc sống “đơn cô” trên biển thì đó là một trải nghiệm không dễ chịu!. Xa gia đình, người thân thực sự là một lựa chọn khó khăn để mỗi thuyền viên dần dần lo toan cho cuộc sống lâu dài của gia đình họ trên bờ. Đắm chìm trong những thử thách nghiệt ngã đó, không ít thuyền viên đã không vượt qua được các vấp ngã và ,, rời bỏ cuộc chơi.

Chỉ nhìn bề ngoài thì đâu có biết công việc của thuyền viên vất vả ra sao. Trong một tập thể nhỏ bé, có khi đa quốc tịch, mỗi người phải hoàn thành chức trách của mình một cách chăm chỉ ngày và đêm theo ca kíp không thể dừng lại không thể trì hoãn, bất chấp điều kiện thời tiết nắng mưa, sóng to gió lớn để điều khiển con tàu, vận hành máy móc, bảo dưỡng sửa chữa trang thiết bị. Mỗi con người là một mắt xích trong nhóm làm việc, mỗi nhóm làm việc là một mắt xích trong toàn bộ dây xích làm động lực cho con tàu. Trục trặc một mắt xích là chậm trễ cả hải trình.

Hòa nhập với thuyền viên đa quốc tịch

Trước đây, thuyền viên trên mỗi con tàu, những người đã có thời gian đi biển vài năm, thường có cơ hội đặt chân đến một vài nơi nổi tiếng giới như New York, Hong Kong, Tokyo và những bến bờ xa lạ khác trong những lần được rời tàu đi bờ để thỏa mãn tính hiếu kỳ ... Nhưng đối với đa số thuyền viên, khi tàu cập bến vẫn phải quần quật vùi đầu vào công việc sửa chữa bảo dưỡng trang thiết bị, giám sát làm hàng để cho con tàu rời bến đúng hạn. Đã qua rồi những ngày mà những người đi biển có cơ hội hỉ hả “xả láng” nhờ thời gian tàu lưu lại kéo dài ở cảng. Ngày nay, một con tàu bốc xếp hoặc dỡ hàng tại một cảng chỉ trong vòng 24 giờ, rồi vội vàng “quang gánh” ra đi, làm sao thuyền viên có đủ thời gian để có thể thu xếp thăm thú nơi này nơi khác mà mình yêu thích. Với mối đe dọa ngày càng tăng từ phần tử khủng bố, nhiều quốc gia hiện nay thậm chí không cho phép thuyền viên đi bờ. Đó là chưa kể tới những cuộc chiến đấu thực sự với phong ba bão tố giữa đại dương. Gió quật, sóng dồi kéo dài vài ba ngày, có khi hàng tuần lễ là chuyện không hiếm. Đồ đạc trong phòng ở chạy nhảy ma mị, hàng hóa ngã đổ do đứt dây chằng buộc liên tục dịch chuyển nguy hiểm đe dọa an toàn cả con tàu. Trong những giờ phút căng thẳng đó cả thuyền bộ phải chiến đấu cật lực trong gió giạt sóng gào không ngưng nghỉ. Trong hoàn cảnh đó thuyền viên buộc phải làm việc liên tục 16 đến 18 tiếng đồng hồ mỗi một ngày đêm, chỉ thay nhau nghỉ ngơi 6, 7 tiếng, để chiến đấu giữ vững an toàn cho tàu, cho hàng hóa và cho con người. Chuyện ăn uống càng khó khăn vì đâu có dễ dàng nấu nướng cái gì đó cho mọi người bỏ vô bụng. Có khi những “con sói biển” cũng nôn mửa đến mặt xanh mặt vàng ...

Từ xưa cho đến nay, các con tàu chứa đầy hàng hóa với giá trị kinh tế cao là đối tượng không thể bỏ qua của cướp biển. Một số các con tàu đã bị cướp biển bắt giữ nhiều thủy thủ đã bị giam cầm để làm con tin đòi tiền chuộc. Họ bị tra tấn, lạm dụng, và giam giữ trong điều kiện khốn khổ như tù nhân. Cho đến tận bây giờ, các sự kiện cướp tàu bởi hải tặc vẫn không dừng lại. Không ít thuyền viên và thủy thủ hiện vẫn còn đang bị cầm giữ.

Những khu vực có cướp biển thường nằm trên những tuyến đường biển quan trọng nhất chuyên

chở thực phẩm, thuốc men, các loại sản phẩm và nguyên liệu. Gần một nửa nguồn cung cấp dầu mỏ trên thế giới đi qua các khu vực bị cướp biển quấy nhiễu. Tuy nhiên, bất chấp mọi rủi ro và sợ hãi, các thuyền viên tiếp tục làm công việc của họ tại các khu vực nguy hiểm này. Chỉ cần tưởng tượng những gì sẽ xảy ra với nền kinh tế thế giới nếu những

người đi biển từ chối làm việc trong những khu vực như vậy? Bạn đã tự có câu trả lời.

Hơn nữa, khi cần, các con tàu thậm chí phải chạy qua các vùng chiến tranh giúp vận chuyển hàng hóa và đồ tiếp liệu nhu yếu phẩm cho chiến sự. Trong hoàn cảnh đó thì sự hy sinh của họ chẳng khác gì các chiến sĩ ngoài mặt trận. Trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước, thực tế thuyền viên VN trên các đội tàu Giải phóng, Tự lực và Quyết thắng đã từng đảm nhiệm công việc này trong tuyến lửa ...góp công sức vào thống nhất đất nước.

Từ khi đất nước ta bước vào thời kỳ xây dựng kinh tế, lực lượng thuyền viên phục vụ cho ngành vận tải biển non trẻ Việt nam đã có nhiều công hiến cho sự nghiệp vận tải biển nước nhà. Không lâu sau khi hòa bình lập lại trên đất nước bị tạm thời chia cắt từ 1954 và nhất là sau khi tổ quốc thống nhất năm 1975, các con tàu lớn do chính thuyền viên Việt nam điều khiển đã vươn tới nhiều châu lục trên thế giới để phục vụ cho phát triển kinh tế của đất nước.

Ngành vận tải biển Việt nam với chiến lược phát triển đến năm 2020 để trở thành một quốc gia biển hùng mạnh đang đứng trước những thách thức nặng nề. Và tôi liên tưởng đến hai câu thơ của nhà thơ Viễn Phương, cả nghĩa đen và nghĩa bóng của nó:

“Sóng gằm biển lớn trai thành ngọc
Sấm động non cao gỗ hóa trầm”

Tôi tin rằng đại dương bao la sẽ là môi trường lý tưởng rèn luyện nghị lực thép của thanh niên ta. Chắc chắn rằng thuyền viên Việt nam sẽ giữ vai trò then chốt trong sự phát triển đó, họ đang và sẽ tiếp tục cống hiến...

Thực ra thuyền viên Việt nam đang chịu nhiều thiệt thòi, nhiều điều bất hợp lý trong khi hành nghề. Họ bị nợ lương từ chủ tàu, bị một số công ty tuyển dụng lừa gạt, chiếm dụng quyền lợi. Đặc biệt họ chưa nhận được đầy đủ những chính sách bảo vệ lợi ích cho mình, chưa có một tổ chức đại diện đầy đủ quyền lực đứng ra đấu tranh đòi thực thi các chế tài bồi thường liên quan đến quyền lợi mà họ đáng được hưởng phát sinh khi họ làm việc trên tàu biển Việt Nam và tàu biển nước ngoài kể cả các trường hợp thuyền viên hồi hương, bị thương hoặc bị chết. Ngày thuyền viên 25 tháng 6 của IMO ở Việt nam hàng năm đã trôi qua lặng lẽ, không có một cơ quan chuyên trách nào lên tiếng. Dư luận xã hội, các phương tiện truyền thông ít người biết có một ngày quốc tế giành cho những người đi biển như vậy. Chúng ta mong muốn toàn quốc có một ngày giành riêng cho thuyền viên để động viên khích lệ thuyền viên Việt nam và khuyến khích thanh niên chọn nghề đi biển. .

Với những gì trình bày ở trên, thuyền viên nói chung xứng đáng nhận được sự vinh danh, tôn trọng và lời cảm ơn của mọi người. Đối với thuyền viên VN, sự quan tâm của nhà nước và xã hội đối với họ, một nghề nghiệp đặc thù, sẽ là nguồn động viên khích lệ thanh niên không ngại ngần thách thức tiến ra biển lớn như là một sự lựa chọn nghề nghiệp khôn ngoan để lo toan cuộc sống cho bản thân đồng thời góp phần kiến tạo một quốc gia biển hùng mạnh./.

T.V.K